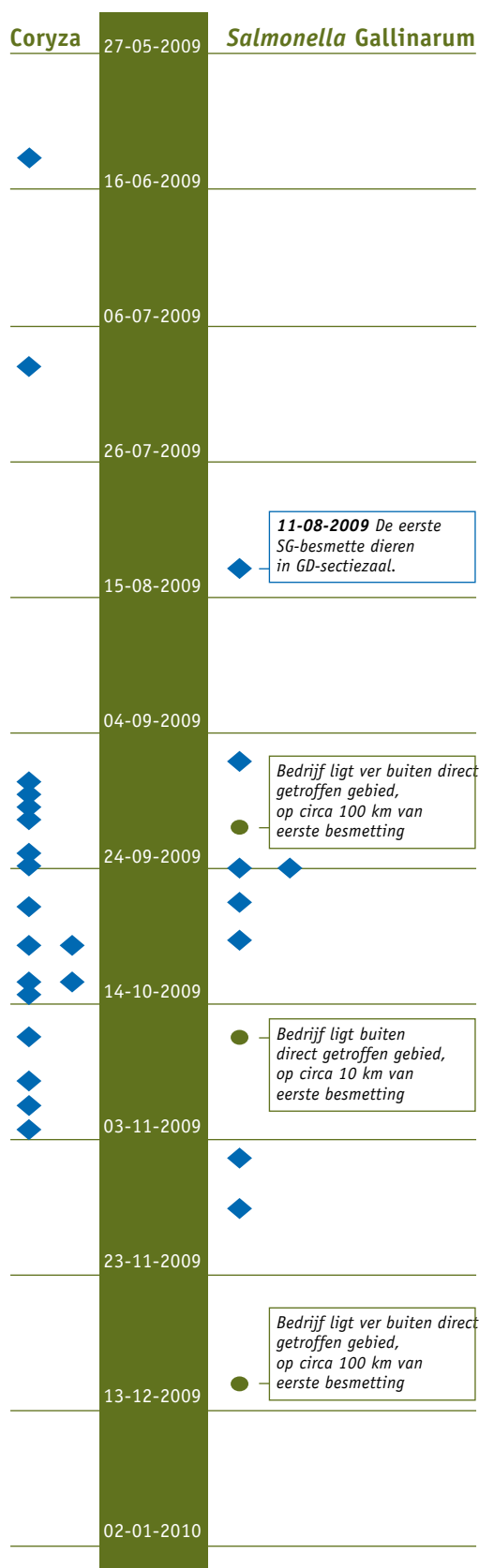

Coryza- en *Salmonella Gallinarum* Gallinarum-uitbraken in 2009

In de tweede helft van 2009 raakten achttien legbedrijven besmet met Coryza en elf met *Salmonella Gallinarum*. Naar aanleiding van deze uitbraken werd er een ophokplicht ingesteld voor bedrijven binnen drie kilometer van een besmet bedrijf. Daarnaast kregen legpluimveehouders het advies om extra hygiënemaatregelen te nemen. De maatregelen lijken hun effect te hebben, maar waakzaamheid blijft geboden. Een overzicht van de uitbraken in 2009.

Salmonella Gallinarum

Op 11 augustus kwam de eerste melding van de in totaal elf besmettingen met *Salmonella Gallinarum* (SG) binnen. Op meerdere van deze bedrijven verspreide de infectie zich naar een tweede stal. In de meeste gevallen was de uitval zeer hoog. Het betreft de grootste uitbraak van SG in Nederland sinds jaren. De eerste besmetting begon met plotselinge hoge uitval op een legbedrijf in de Gelderse Vallei. Bijna onmiddellijk werden dieren opgestuurd naar de GD en de betrokken veehouder en dierenarts waarschuwden de VWA omdat Aviaire Influenza niet uitgesloten kon worden. Het sectiebeeld leidde in eerste instantie tot de diagnose vlekziekte. Tijdens het daaropvolgende bacteriologisch onderzoek bleek echter een onbeweeglijke *Salmonella* op de kweekplaat te groeien. De ervaring met eerdere SG-besmettingen was dat, als er goede hygiënemaatregelen genomen werden, verspreiding naar nabijgelegen stallen vaak voorkomen kon worden. Ook in dit geval leek alles goed te gaan, totdat een kleine maand later dezelfde ziekte uitbrak bij een bedrijf op nog geen anderhalve kilometer afstand. Op de tijdslijn zijn alle getroffen bedrijven weergegeven. Zoals daar aangegeven is, lag het volgende bedrijf ver uit de buurt. De GD kon bovendien geen directe link met de eerder getroffen bedrijven vaststellen.

Overleg met sector

Eind september veranderde de situatie volkomen; op 24 september kwamen van twee verschillende bedrijven uit de Gelderse Vallei dieren binnen met het beeld van SG. Tegen de tijd dat bacteriologie de uitslag bevestigde, lagen er alweer kippen van een nieuw bedrijf met dezelfde symptomen op de sectietafel. Toen ook bij deze inzending de diagnose werd bevestigd, besloot de GD de alarmbel te luiden (ook in verband met de Coryzabesmettingen). Op 7 oktober vond het eerste officiële overleg plaats met de pluimveeorganisaties en het productschap (PPE). Diezelfde dag kwamen er weer kippen van een nieuw besmet bedrijf in de sectiezaal binnen. Alle besmette bedrijven hadden op dat moment hoog oplopende sterfte en de financiële en emotionele impact was voor de getroffen pluimveehouders aanzienlijk.

Hygiënemaatregelen effectief

Allerlei initiatieven werden genomen; er werd een werkgroep opgericht, een voorlichtingsmiddag georganiseerd en een protocol opgesteld. Het PPE nam maatregelen om verspreiding van de ziekte tegen te gaan. Pluimveehouders binnen een straal van drie kilometer van een besmet bedrijf werden schriftelijk

Hygiënemaatregelen blijven belangrijk

op de hoogte gesteld van de situatie en er werd een ophokplicht voor maximaal twaalf weken ingesteld; voor biologische bedrijven was dit een dringend advies. De beschikbare vaccins werden zo goed mogelijk verdeeld over de bedrijven waar de urgentie het grootst was. Dat het aantal uitbraken sindsdien binnen de perken is gebleven, is niet alleen het gevolg van de uitgevoerde vaccinaties. Het heeft ook zeker te maken met de uitgebreide hygiënemaatregelen die genomen zijn door de pluimveehouders, hun afnemers en toeleveranciers. Hoewel de SG-bacterie nog niet verdwenen is -er zijn nog steeds besmette koppels- is er goede hoop dat nu de vorst wegtrekt en de ophokplicht vervallen is, deze hygiënemaatregelen (als iedereen ze vol blijft houden) ervoor zorgen dat er geen nieuwe besmettingen plaatsvinden.

Coryza

De maatregelen die genomen werden in het kader van de Coryza-uitbraken waren in grote lijnen hetzelfde als deze voor SG. De werkgroep, de strikte hygiëne en de ophokplicht vielen allemaal samen doordat de besmette bedrijven zich in dezelfde regio bevonden. Het grote verschil met SG is dat met Coryza besmette koppels na verloop van tijd geen kliniek meer vertonen, ondanks dat dieren levenslang drager kunnen blijven van de bacterie. Het risico bestaat dan ook dat *Avibacterium paragallinarum* (de bacterie die Coryza of "Acute snot" veroorzaakt) nog lang voor overlast blijft zorgen, omdat het vaak niet rendabel is om de besmette

stallen te ruimen. De ziekte geeft immers in veel gevallen weinig uitval en de productie gaat meestal weer omhoog na drie á vier weken ziekte. Uiteraard betekent de aanwezigheid van meer besmette bedrijven ook dat het risico op nieuwe besmettingen (bijvoorbeeld door het overplaatsen van een besmet ruikoppel) nu groter is dan een jaar geleden.

Op www.gddeventer.com kunt u meer lezen over *Salmonella Gallinarum* en Coryza en over de extra hygiënemaatregelen. Ook houden wij u via de website op de hoogte van alle ontwikkelingen.